

JOSEF SE SETKÁVÁ SE SVOU RODINOU

Původ materiálu

David Balcar

Pořadí v lekci

18

Ž 31,20-Jak nesmírná je tvoje dobrotivost, kterou jsi uchoval těm, kdo se tě bojí, a prokázal těm, kteří se k tobě utíkají, před zraky všech lidí.

klíčové pojmy, dobové a textové souvislosti:

- **zkouška** – jako určitá náročná a vyhrocená záležitost má v bibli vícery význam. Každá zkouška není projevem Boží vůle. Někdy je projevem lidské vůle a svévole. Nejsme vševědoucí, ani vyznavači světového rozumu, který řídí všechny kroky lidí, a ať se lidé snaží, jak chtějí, stejně jdou tam, kam je jim předurčeno jít. Bůh naopak dává člověku obtížnou svobodu, a my předem nevíme o jakou zkušku jde, ačkoli některé příznaky ledacos naznačují. Některá zkouška může být těžká a bolestná a může člověka zastavit, aby se nad sebou zamyslel. Zkouší-li Josef své bratry, nehraje si na „Pána Boha“, ani nelze říci, že by to byl on, kdo svými zkouškami bratry pročistil a učinil lepšími. Nelze všeobecně říci, i když se to tak někdy říká, že **utrpení** očišťuje těžce zkoušené. Rozhodně to nelze říci o každém utrpení. Je však možné jen velmi cudně a v „odvaze“ víry označit své vlastní utrpení za **zkoušku od Hospodina** - ta nás pročistila pro určitou chvíli a pro určitý úkol. Rozhodně jsme však nebyli poročištěni jednou provždy – **nezískali jsme** setrvalý stav čistoty a **setrvalý sklon k dobrému** (mravní ctnosti – v tom se konfesně lišíme od jiných křesťanských vyznání). Také nelze někomu přát utrpení nebo dokonce ho i **trápit**, aby byl tzv. pročištěn. V modlitbě Páně také prosíme, abychom nebyli zkoušeni nad naše síly a byli zbaveni od zlého. Josef si **zahrává s ohněm**, jde o velmi křehkou záležitost, když zkouší své bratry. S údivem se rozpomíná na své dávné sny (42,9). V sázce je schopnost takovou zkoušku unést – bratři, otec i Josef sám, když pláče (42,24). Bratři sami nechtěně prozrazují, že si svou vinu uvědomovali a uvědomují (Rúben), litují svého přečinění, aniž by tušili, že Josef rozumí jejich řeči. Vrácené stříbro vzbuzuje dojem, že je při díle Hospodin a proto bratří pociťují **bázeň** (42,27.35), a Josef je v tomto přesvědčení také utvrdí (43,23). Josef aranžuje zkoušku tak, aby nesla pro něho i pro bratry příznaky zkoušky Hospodinovy.

O zkušenosti s pročištěním a prozkoušením hovoří bible poměrně často v některých spisech - zejména mudroslovných. Přídavné jméno „**zkoušený**“ má význam - vyzkoušený, spolehlivý. Prozkoušením ovšem člověk nezískal nějakou přednost před druhými, to poznali učedníci i apostol Pavel.

- odpuštění ve SZ i NZ je skutek, který je opisován řadou výrazů: odpustit, prominout, neklást za vinu, smazat, zapomenout... Odpuštění v převážné většině biblických příběhů je Boží čin, který ukončuje nešťastnou situaci vytvořenou hříchem člověka, situaci, která uráží Boha a tíží člověka. Je to skutek, jenž obnovuje pravý vztah mezi člověkem a Bohem odstraněním rušivého prvku - hříchu, lidského přestupku. Bůh, původce odpuštění, jedná naprosto svrchovaně. Ve svém milosrdenství a ve své trpělivosti odmítá vykonat zasloužený soud a dává člověku odklad.

- sestoupit do Egypta je vyjádření jednak geografické skutečnosti: Z kenaanské vysočiny se vskutku do Egypta sestupuje (Gn 12,10; 26,2; 42,38 ap.). Jde však také o náboženskou charakteristiku, poněvadž Egypt je územím Božího nepřítele (Iz 51,9), místem zotročení, všeho nízkého a přízemního (Ez 8,10n). Z blízkosti Boha na výšinách se dá jen sestupovat. Lid víry však vděčně vyznává, že Boží zachraňující blízkost může potkat i na místech tak cizích a nebezpečných jako je Egypt. Proto se jako refrén textu opakuje: „Bůh byl s Josefem“ (39,2; 39,21.23). Tuto tradici sestupu a výstupu si oblíbí později někteří křesťané (Origenés, mystikové). Ježíšovo vyvýšení na kříži se do tohoto schématu stoupání a klesání nevejde. Navíc ani Egypt v biblické tradici není automaticky jen nepřítel a místo zmaru.

- Juda zastává mezi bratřími významné postavení. Je praotcem stejnojmenného pokolení. Zachránil Josefa před smrtí, ale právě tím, že navrhl jeho prodání do otroctví. Při druhé cestě do Egypta pro obilí zaručuje se svému otci za bratra Benjamína a i vůči Josefovi se nejmladšího ujímá (Gn 44,33n; 45,1).

- Benjamín je Jákobův nejmladší syn. Matka Ráchel při jeho porodu zemřela: nazvala syna Ben-oni (syn zmaru), ale Jákob změnil jeho jméno na Ben-jamín (syn zdaru). Po Josefově únosu do Egypta přenesl Jákob svou lásku na Benjamína. Tento vlastní bratr Josefův se stává důležitou postavou při řešení vztahu mezi Josefem a bratry v Egyptě.

- poznání viny a setkání s tajemstvím jsou nejdůležitější zkušeností a skutečností, kterou bratři v Egyptě poznali a zakusili. Vypravovali otci po prvním návratu, co se jim přihodilo. Vše je naprosto pravdivé; dříve lhali a podváděli. Stávají se postupně jinými lidmi. Změnilo je poznání vlastní viny. Bázeň Boží je proměňuje. Začínají tušit, že mají co činit se samotným Bohem. Cesta proměny však pokračuje v dalším ději. Jen sebepoznání, vyznání vin a bázeň

před Bohem vrátí Josefovým bratrům ztracenou důvěru a vážnost, sejme z nich břemeno vin a dá jim radost z odpuštění.

- Josef se dává poznat: Josefova závěrečná řeč je vyvrcholením celého vyprávění. Vnáší do událostí nové světlo, kterým je odhaleno podstatné hledisko. Josef poznal a učí tomu své bratry, že nad lidskými tužbami a záměry, nad lidským usilováním a konáním stojí živý Bůh, jehož vůle rozhoduje. Člověk ji nemůže zvrátit, chtě nechtě jí musí sloužit. To ovšem nezavazuje odpovědnosti ani nezakrývá lidskou vinu. Za jednáním bratrů a proti jejich záměrům jednal Bůh - a co největšího: k jejich prospěchu. Proti slovům: „Vy jste mě prodali“ - stojí: „Bůh mě poslal před vámi“. Josef odvrací pohled bratrů od minulosti ke slavné budoucnosti, k níž je Bůh povolává.

úskalí textu:

- Josef se bratrům nedá poznat. Jedná s nimi navenek velmi tvrdě. Bratři se musí před ním pokořit, slyšet obvinění a přiznat, že jeden z nich „... ten už není“. Jde skutečně o nespravedlivé obvinění – bratři nejsou vyzvědači. Josef se nemstí. V jeho moci bylo, aby už z vězení nevyšli – byli to cizinci. Jde o první krok zkoušky. Uvězněním jsou bratři vyvedeni z míry. Vězení však nevysvětluje jako nutnou podmínku pro zpytování svědomí – bratři mluvili pravdivě již na počátku svého výslechu. Promýšleli to, co navzdory smlouvě se hluboko vrylo do jejich paměti – „viděli jsme jeho tíseň, když nás prosil o smilování, ale nevyslyšeli jsme ho (42,21) – zkouškou je jim dáno poznat, že zatajením se nic nevyřešilo. Bratři chápou, že rozpoutané zlo se nedá zastavit zatajením, chápou zlo způsobem, který nám není možná příliš blízký, ale vystihuje „mechanismus“ zla, (nevystihuje jeho překonání skrze odpuštění): zlý čin jakoby plodil další zlé činy: oni se nesmilovali, proto není divu, že někdo výše postavený se nad nimi nechce smilovat. Bratři netušili, že před Josefem vyznali svou vinu, protože Rúbenovo vyznání nebylo určeno k tlumočení(42,23), ale bratřím jako výčitka. Proto se Josef rozpláče jen potají, pak s bratry dál jedná jako s vyzvědači a nechá Šimeóna jako rukojmí v Egyptě.

- při vyprávění se vypravěč často soustředí na dojemnost chvíle smíření (Josef pláče, bratři jsou vyvedeni z míry), u smíření ovšem musí vyniknout, že pokání je podstatná životní změna. To vidíme zejména na Judovi (37,26), na jehož podnět byl Josef prodán. Nyní je Juda ochoten jít do otroctví za nejmladšího bratra Benjamína.

- Jákobovo jednání na první pohled příkladné není. Hněvá se na syny, že v Egyptě nezatajili nejmladšího bratra. Úporně smlouvá, aby Benjamín neodešel z domova. Mimořádnými dary pro egyptského místokrále chce naklonit jeho přízeň. Za těmito projevy je jistě veliká láska k jedinému synovi milované Ráchel (Josefa považuje za ztraceného). Důležitou úlohu má však jeho postoj i jako další zkouška pro bratry.

- strach bratrů při druhém příchodu do Egypta lze chápat jako projev špatného svědomí a ztráty veškerých jistot před egyptským monarchou, kterému jsou jejich životy vydány na milost. Zlé svědomí dělá z člověka škarohlída. Pesimismus roste z vědomí nevyznané viny.

- Josef se odvolává na své věštecké umění (44,5.15). Pohané si v takovém čarování libovali, ale v Izraeli byly tyto praktiky Zákonem přísně zakázány (Lv 19,26). Biblické podání však Josefovo počínání nijak nehodnotí. Josef vědomě vystupuje před bratry jako mocný egyptský čaroděj. Snad proto, aby ho nepoznali, snad aby je snáze donutil k vyznání viny. Před ním, jako „reprezentantem“ pohanského světa mají nyní osvědčit svou víru v Hospodina jako svého Boha.

Hledáním rozdílů mezi obrázky můžete začít a potom vyprávět příběh, který jejich význam osvětlí. Obrázky naznačují scénu prodeje Josefa do Egypta a scénu, kdy se bratři naopak stavějí za svého bratra Benjamína, kterému hrozí, že v Egypta zůstane. Rozdíly:

Prodej Jákoba:

Zastání se Benjamína:

zavřené dveře domova

otevřené dveře domova

bratr se usmívá-vysmívá

bratrovi spadla čelist – tváří se nešťastně

bratři spokojeně přihlížejí

bratři mají vylekaný pohled

bratr třímá pestré Josefovo roucho

bratr nese pytel od obilí

kupec dává za Josefa peníze

bratr vrací peníze, které našli v pytlích

Josef má triko s „J“

Benjamín má triko s „B“

Josef – jiné pruhy na kalhotách

Benjamín – jiné pruhy na kalhotách

ukazatel k Egyptu značí vězení

ukazatel značí kříž – oběť za druhého

slunce „zalézá“ za pyramidy

slunce „vychází“ zpoza pyramid

- Děti mohou hledat rozdíly také po vyprávění a sami se pokoušet je interpretovat.

pomůcky:

- obrázkové doklady hladu v různých zemích, humanitární pomoc, sbírky na potraviny, léky, oděvy;
- téma smíření zpracované v obrazech,
- symbol smíření - kříž.

motivační uvedení do příběhu:

- Princ Bajaja vysvobodí svou princeznu, ale nesmí se dát poznat. Ona ho má milovat jako člověka, jaký je, ne jen jako zachránce, kterému má být vděčná. Taková zkouška také učí trpělivosti a pokoře. Ani pro Bajaju to nebylo lehké.
- Spory mezi sourozenci se nedají řešit tím, že se na ně zapomene. Nejednou je nutné ustoupit nebo zase důsledně zápasit o svou věc. Pokaždé je to nelehké, vždycky se trochu změním, postupně dozríváme v odpovědnosti vůči druhému. Slovo Boží v Ježíši Kristu nám pomáhá hledat orientaci a způsoby jednání.

osnovy vyprávění:

a)osnova pro mladší a střední školní věk:

- zdůrazněte uvědomění si viny, vyznání víry v Boží vedení a smíření. Připojte krátce, že Jákob vyhověl pozvání a odešel s celou rodinou do Egypta, aby se vyhnul hladu v zemi Kanaan.

- I. Hlad. Jen v Egyptě mají všeho dostatek
- II. Josefovi bratři se setkávají s místokrálem
- III. Obvinění z vyzvědačství, zkouška pravdomluvnosti
- IV. Obvinění z krádeže - Josef se nemstí, ale zkouší, zda se bratři změnili

V. Juda se změnil - je ochoten obětovat se za nejmladšího

VI. Smírní nepřichází samo časem, ale skrze odpuštění

b) osnova pro starší školní věk:

I. Josef místokrálem - Egypt je připraven na dobu hladu

II. Josefovi bratři sestupují do Egypta a setkávají se s místokrálem

III. Josef se bratřím nemstí, odpustil jim; obvinění z vyzvědačství, zkouška pravdomluvnosti

IV. Jákob důrazně odmítá poslat Benjamína

V. Egyptské stolování

V. Josef zkouší, zda se bratři změnili

VI. Rozhovor bratrů se správcem Josefova domu, obvinění z krádeže

VII. Juda se změnil - je ochoten obětovat se za nejmladšího

VIII. Smírní nepřichází samo časem, ale skrze odpuštění, vyznání víry a Boží vedení

IX. Jákob svým synům nevěří, přesvědčí ho až Josefem zaslané povelky

I. DO EGYPTA SE JEZDÍ ZDALEKO PRO CHLÉB – JEDOU I JÁKOBOVI SYNOVÉ

Sedm let byla dobrá úroda. Po celém světě jedli dosyta a hodovali. Jen v Egyptě se cpali trochu míň, protože část úrody odváželi do nových stodol. Mysleli totiž na budoucnost. A Josef, místokrál Egypta, pečlivě zapisoval, jestli všichni do zásobních skladů přispěli a kolik už toho je.

Josefovi se daří velice dobře. Oženil se, má dvě děti a je ve významné funkci. A přece docela nezapomněl na svou minulost. Že není Egyptan, ale Hebrej a že má kdesi daleko otce a jedenáct bratrů. A bolí ho vzpomínka na dobu, kdy je viděl na posledy. „Radši na to zapomenout...“ říká si. Naposledy viděl své bratry, když ho prodávali jako otroka projíždějící karavaně.

Jákovovi a jeho synům se ovšem dobře nedaří. Mají hlad. A i když se jim asi moc nechce, tak deset bratrů odjíždí do Egypta. Slyšeli totiž, že tam je k dostání obilí. Odjíždějí všichni kromě Benjamína, který je teď tatínkovým miláčkem.

II. BRATŘI SE SETKÁVAJÍ S JOSEFEM – OBVINĚNÍ Z VYZVĚDAČSTVÍ

V Egyptě se před skladem obilí setkali se správcem Egypta. Josef je poznal - podle oblečení, podle řeči. Oni ho nepoznali. Ostatně, koho by napadlo, že Josef ještě žije a že by mohl být v tak významném postavení. Jak je zvykem, bratři padnou na zem a klaní se egyptskému hodnostáři. V té chvíli se vlastně naplňuje sen, který se kdysi dávno Josefovi zdál a který je tak rozčílil.

„Odkud jste přišli?“ ptá se Josef. „Z kenaanské země, pane, abychom nakoupili potravu.“ „Určitě jste špióni.“ vyrazí Josef tvrdě. „Vyzvědači jste a pod záminkou obchodu obhlížíte, kde byste naši zem nejlépe napadli.“ Ne pane, ne, ne. Přišli jsme nakoupit potraviny. Jsme poctiví lidé. Jsme synové jednoho muže z Kenaanu, je nás dvanáct bratrů,“ koktají rychle bratři, aby zahnali podezření, „nejmladší zůstal doma a jeden - ten už není.“ Zarazí se a vzpomenu si na Josefa. „To si ještě prověřím,“ odbude je Josef. „Strčte je do vězení,“ poručí strážci a bratři už mizí ve sklepě. Vůbec nevědí proč. Vždyť nic zlého neprovedli....

Za tři dny si Josef dá své bratry zavolat a opět přes tlumočníka, aby se neprozradil, jim říká: „Devět z vás se může vrátit domů s obilím, ale jeden tu zůstane jako rukojmí. Přivedete mi vašeho bratra Benjamína na důkaz, že mluvíte pravdu.“

Bratři si říkali: „Toto všecko nás určitě postihlo kvůli tomu, jak jsme se tenkrát zachovali k našemu bratru Josefovi. Pamatujete se, jak nás prosil o smilování, ale nevyslechli jsme ho. Ted' se to samé stalo nám a musíme my pykat za svoje dávné provinění.“ Ruben poznamenal: „Copak jsme vám tenkrát neříkal, že to nemáte dělat?“

Mysleli si, že jim nikdo nerozumí. Josef slyšel jejich rozhovor a rozuměl, co říkají. Dojalo ho až k pláči, když slyšel, že začali litovat, jak se k němu zachovali. Ale plakal stranou, aby to neviděli. Pak vybral Šimeona za rukojmího a před ostatními ho spoutal. Ostatní poslal domů s plnými pytli obilí, ale svým služebníkům dal příkaz, aby do nich přidali i stříbro, kterým platili.

Bratři jedou domů. Koupili, co potřebovali, ale u srdce je jim všelijak. Trápí je špatné svědomí a mají trochu strach. Jejich nejistota ještě zesílí, když večer najdou ve svých pytlích

stříbro. Co to má znamenat, co se to děje? Po tom, co zažili v Egyptě, je to stříbro v pytlích vůbec netěší. Spíše jim nahání hrůzu, co že se to s nimi děje.

Doma všechno vylíčili otci Jákobovi. I to, že se musí do Egypta vrátit i s Benjamínem. "V žádném případě." řekl rozhodně Jákob. „O Josefa jsem přišel a teď bych měl ještě přijít o Benjamína? To ne.“

III. DRUHÁ CESTA DO EGYPTA – OBVINĚNÍ Z KRÁDEŽE

Ale hlad je stále silnější. Nakonec se nechá přemluvit i Jákob a pustí Benjamína na nebezpečnou cestu. Každá daleká cesta byla nebezpečná. A navíc ten správce v Egyptě je skutečně nevyzpytatelný. Vzali proto s sebou mnoho darů, aby si ho naklonili. A vzali s sebou i to stříbro, které našli v pytlích, aby je vrátili. Juda se otci zaručil, že určitě přivedou Benjamína v pořádku domů.

V Egyptě je správce Josefova domu uvedl rovnou ke stolu: „Můj pán s vámi bude jíst.“ A skutečně byla velká hostina. Byl tam i Šimeon. Ale Josef s nimi neseděl u jednoho stolu, protože podle egyptských zvyků není vhodné sedět s cizinci společně. A tak bratři, ač z jedné rodiny, byli rozděleni a nemohl jíst spolu. Ale ono mezi nimi stále bylo ještě něco víc než mezera mezi stoly. Totiž vina, kterou se bratři na Josefovi provinili.

Když odjíždějí, poručí Josef, aby do Benjamínova pytle vložili jeho pohár. Po chvíli pak za nimi vyslal své služebníky. Ti dostihli jedenáct bratrů a zatarasili jim cestu: „Proč jste tak zlí, když k vám byl náš pán tak hodný?“ „O co jde? Nic zlého jsme neprovedli.“ „Ale ano, ukradli jste pohár našeho krále.“ „Ne, my jsme nevinní. Klidně si prohledej naše věci. Nic takového tam nenajdeš. A pokud ano, ať ten, u koho se najde, zemře a my ostatní budeme vašimi otroky.“ Začala prohlídka zavazadel – a v Benjaminově pytli se pohár našel.

Cože? Jak se tam dostal? Bratři jsou zničeni. Cítí se úplně bezmocní. Falešný důkaz. Josef moc dobře ví, co to je falešný důkaz. To když Putífarova žena mávala jeho košilí a křičela: Pomóc. A také bratři moc dobře vědí, co to je: když namáčeli Josefovu suknici v krvi zvířete, aby pak mohli doma tvrdit, že ho asi sežrala divoká zvěř. Zoufalí a bezmocní jsou nyní vedeni zpět, jdou stejnou cestou, kterou šel do Egypta otrok Josef. Vlastně jsou teď už taky skoro otroky.

IV. JUDA JE OCHOTEN SE OBĚTOVAT

Josef se ptá: „Proč jste ukradli můj pohár?“ Juda odpovídá: „Neukradli jsme ho, ale nemáme jak to vysvětlit a dokázat nevinu. Leda snad, že to Bůh nás takhle trestá za naše dřívější provinění.“ „Ten, u koho se kalich našel, bude mým otrokem,“ říká Josef nekompromisně.

Juda udělá krok dopředu a řekne: „Prosím, potrestej mne místo Benjamína. Zaručil jsem se svému otci, že ho v pořádku přivedu zpět. Jak bych mohl předstoupit před otce bez něho? Kdyby se Benjamín nevrátil, náš otec by určitě zemřel žalem.“

V. JOSEF SE DÁVÁ POZNAT SVÝM BRATRŮM

V té chvíli to už Josef nevydržel a všechny své služebníky poslal pryč, aby se svými bratry zůstal sám. V pláči vykřikl: „Já jsem Josef, váš bratr. Ano, ten, kterého jste prodali do otroctví.“ Vlastně se rozplakal radostí, že jeho bratři už jsou jiní a že cesta ke smíření v rodině je otevřena. „Netrapte se nad tím, co se stalo.“ Ale Josef vidí ještě dál: „Vždyť to mě sem vlastně poslal napřed Pán Bůh, abych vás i ostatní zachránil před hladem. Ted' jed'te rychle domů, přived'te otce a přistěhujte se do Egypta.“

VI. JOSEFOVO ZKOUŠENÍ BRATRŮ

Líbilo se vám Josefovo chování vůči bratrům? Na první pohled to vypadá, že si s nimi ošklivě pohrává, že se jim mstí, že je chce potrápít - tak jako oni před časem trápili jeho. Ale ono to bylo trochu jinak. Pán Bůh prostřednictvím Josefa vedl ostatní bratry tak, aby mohli poznat sami sebe, aby prožili hrůzu svého vlastního dávného činu. Aby si uvědomili, jak je tomu, kdo stojí bezmocně proti přesile. Bratři ted' sami prožili, co je to být v ohrožení života, být odkázán na něčí milost a nemilost. Sami zakusili, jak se člověk nemůže bránit proti lži, která je podložena falešným důkazem. Touto cestou došli k cíli - totiž k tomu, že poznali své provinění a že svého dřívějšího jednání opravdu začali upřímně litovat. Juda dokonce poznal, jakou moc má obětovat se za druhého.

VII. ODPUŠTĚNÍ JE CESTOU K POKOJI

Už jsme slyšeli, že Josef byl moudrý. Moudrost mu daroval Bůh. A k jeho moudrosti patřilo i to, že svým bratrům odpustil. Pomohl by si, kdyby je zavřel do vězení nebo zabil? Když

odpustil, tak otevřel cestu ke smíření, k radosti; otevřel cestu do budoucnosti. Umožnil, aby se pokoj a soulad vrátil do Jákobovy rodiny. Odpustit není vůbec jednoduché. A zvlášť odpustit někomu, kdo usiloval o moji smrt. Je skoro nepředstavitelné, že by tohle někdo dokázal. Josef k tomu sílu dostal.

MODLITBA

Pane Bože, přiznáváme, že často oplácíme, co nám druzí udělali. A že málokdy máme sílu odpustit. Mrzí nás to. Prosíme, pomáhej nám odpouštět. Amen

podněty pro rozhovor:

- Máme právo se mstít? Vede pomsta k nápravě křivdy? Josef je ve svém postavení současně nejvyšším egyptským soudcem. Uvěznění bratrů je však pouze zkouškou, která má napomoci dobrému konci. Není to msta. Na tu nemá člověk právo. V Písmu se píše o Hospodinu, že jen jemu náleží právo na odplácení. (Ř 12,19)
- Zaslouží si každý člověk, abychom mu odpustili? Určitě nezaslouží, ale o tom my rozhodovat nemáme. Ježíš Kristus pro nás umřel a vstal z mrtvých, aniž bychom si to zasloužili. Bůh nám pro něho odpustil. Proto také my můžeme a máme odpouštět těm, kdo ho prosí, nenechá nás zkoušet nad naše síly. (1K 10,13)
- Z literatury, filmu i přímo ze života známe postavy „mstitelů“. Jak se nám zamlouvají? Vede jejich jednání ke smíření? Hrabě Monte Christo svou pomstu dokončil. Byl však nakonec šťastný? Zrovna tak Rambo a Zorro mstitel - se pokouší zlu zabránit nebo je potrestat. Jedná spíš v zájmu veřejného pořádku než jen za svou osobu. Podobně mnozí filmoví šerifové. Vzájemná msta Monteků a Kapuletů přináší jen smrt Julie a Romea.
- Vzpomenete si na příklady těch, kteří se obětovali za druhé, popř. byli ochotni riskovat svůj život? Našli byste společné rysy např. Judy a Oskara Schindlera? Dává v sázku svůj život horská služba nebo řidič autobusu? Existují povolání, kde člověk vědomě dává v sázku svůj život?

Odkaz na pracovní list

[18 Smíření Josefa s bratry - st](#)

Odkaz na píseň

[Píseň o Jozefovi a bratrích jeho \(BTS53\)](#)

[Radujme se vždy společně, vzdávající chválu vděčně](#)

[Vzdejte Pánu slávu, čest \(BTS9\)](#)

[Ježíši, Pane můj \(BTS39\)](#)

[Odpusť \(BTS43\)](#)

[Nové přikázání \(BTS88\)](#)

[Hříchy tvý tě jednou doženou](#)

Cílová skupina

[Školní](#)

Katechetické cykly

[Pozvání na cestu Starý zákon 1](#)

Biblický odkaz (kat)

[Genesis 42,1–29](#)

[Genesis 42,36–38](#)

[Genesis 43,1–9](#)

[Genesis 43,15–16](#)

[Genesis 44,1–20](#)

[Genesis 44,30–34](#)

[Genesis 45,1–15](#)